

СТАНИСЛАВ ЛЕМ

ТРИМАТА ЕЛЕКТРОРИЦАРИ

Част 1 от „Приказки на роботите“

Превод от полски: Лина Василева, 1988

chitanka.info

Имало едно време един велик конструктор-изобретател, измислял той устройства необикновени и най-чудати апарати създавал. Измайсторил си бил машинка-прашинка, която красиво пеела, и я нарекъл птичило. Смело сърце бил отличителният му знак и всеки атом, излязъл изпод ръката му, носел този знак, та много се чудели после учените, като откривали в атомните спектри проблясващи сърчица. Измайсторил той много полезни машини, големи и малки, обаче веднъж му хрумнало нещо странно — в едно да свърже смъртта и живота и така да постигне невъзможното. Решил да създаде разумни същества от вода, но не по този ужасен начин, за който вие веднага ще си помислите. Не, нему била чужда мисълта за меките и мокри тела, гнусял се той от нея, както всички нас. Намерението му било да създаде от вода същества наистина красиви и мъдри, а именно — кристални. Избрал той тогава планета, от всички слънца далече разположена, от замръзналия й океан изрязал ледени планини и от тях, като от планински кристал, издялал крионидите. Така се наричали, защото само в ужасяващ мрак и безслънчева пустота можели да съществуват.

За кратко време построили те ледени градове и дворци, а понеже всяка топлина била пагубна за тях, осветявали жилищата си със северни сияния, които улавяли и затваряли в огромни прозрачни съдове. Който бил по-заможен, притежавал повече северни сияния, лимоновожълти и сребристи. Живеели си крионидите щастливо и тъй като не само светлината обичали, а и скъпоценните камъни, славели се те със своите скъпоценности. От замръзнали газове изрязвали и шлифовали крионидите тези скъпоценности, осветяващи вечната им нощ, в която като пленени духове пламтели северните сияния, подобни на омагьосани мъглявини в кристални блокове. Не един космически завоевател мечтаел да завладее тези богатства, нали цялата Криония се виждала от далече-далече, сияеща като брилянт, бавно обръщан върху черно кадифе. Пристигали на Криония различни търсачи на приключения, желаещи военния си късмет да изпробват. Долетял на нея електрорицарят Месингов, чийто стъпки кънтели като камбанен звън, ала щом крак на ледовете й поставил, разтопили се те от топлината и той пропаднал в бездната на ледения океан, затворили се водите над него и като насекомо в кехлибар, в ледена планина на дъното на крионските морета почива до сетния си ден.

Не се уплашили от съдбата на Месингов другите смелчаци. След него долетял електрорицарят Желязов, напивайки се предварително с течен хелий така, че в стоманените му вътрешности забълбукало, а бронята му се покрила с пухкав скреж, от който заприличал на снежен човек. Но докато планирал към повърхността на планетата, нагорещил се от триенето в атмосферата, течният хелий се изпарил със свистене, а самият той, светейки червено, рухнал върху ледените скали, които тутакси зейнали. Измъкнал се електрорицарят в кълба от пара, приличащ на кипящ гейзер, обаче всичко, до което се докосвал, се превръщало в бял облак, от който се посипвали снежинки. Седнал той и зачакал да изстине, а когато снежинките престанали да се топят върху брониранияте му нараменици, решил да стане и да тръгне надолу, обаче смазката в ставите му така се била сгъстила, че не можел електрорицарят и гръбнака си да изправи. И до днес седи така, а навалелият сняг го е превърнал в бяла планина, от която само върхът на шлема му стърчи. Наричат тази планина Желязна, а в очните кухини блести замръзналият взор.

Чул за съдбата на своите предшественици трети електрорицар, Кварцов, денем приличащ на полирана стъклена леща, а нощем — на звездно отражение. Не се опасявал, че смазката в ставите му ще kleяса, защото не се смазвал, не се боял, че ще разтопи леда под себе си, защото можел да се из студява, колкото си искал. От едно само трябвало да се пази — от напрегнатото мислене, тъй като от него кварцовият му мозък се нагрявал, а това можело да го погуби. Затова решил той живота си с безсмислие да спаси и така крионидите да победи. Долетял Кварцов на планетата, а от дългия път през вечната галактическа нощ тъй бил замръзал, че железните метеорити, удрящи се в гръдта му, се разпръсвали на парчета със стъклен звън. Спуснал се на белите снегове на Криония, под небето й, черно като гърне, пълно със звезди, и сам приличащ на прозрачно огледало, замислил се какво да прави по-нататък, обаче снегът около него почернял и на пара взел да става.

— Охо! — рекъл си Кварцов. — Лоша работа! Е, няма нищо страшно — само да не мисля и победата ще бъде моя!

Решил той само тази фраза да си повтаря, каквото и да стане, защото умствено усилие не искала и, слава богу, хич не го загрявала. През снежната пустиня тръгнал Кварцов, безсмислено и безцелно,

само и само студен да се запази. Така вървял, докато стигнал до ледените стени на Фригидата, столицата на крионидите. Засилил се, с глава ударил амбразурите, та чак искри се разхвърчали, но нищо не постигнал.

— По друг начин ще опитаме! — рекъл си и се замислил: колко е две по две? А докато размишлявал над това, главата му се позагряла, втурнал се той за втори път като таран срещу искрящите стени, ала само мъничка дупчица изкопал.

— Не стига! — рекъл си. — По-трудно нещо ще опитаме. Колко ще бъде три по пет?

Сега вече цвъртящ облак обвил главата му, от неговото интензивно мислене снегът веднага кипнал, отстъпил Кварцов две-три крачки, засилил се, ударил здраво и пробил стената, а след нея още два двореца и три по-малки къщи на графовете Мразови, на стълбите им паднал, сграбчил перилата от сталактити, но хълзгави като пързалка били стъпалата. Рипнал бързо той, че всичко около него вече се топяло и можел да пропадне през целия град в дълбините, в ледената пропаст, замръзвайки навеки в нея.

— Нищо! Само да не мисля! И победата ще бъде моя! — рекъл си и наистина изстинал.

Излязъл от тунела, който бил пробил в леда, и се намерил на неголям площад, осветен отвсякъде със северни сияния, примигващи изумрудено и сребърно в кристалните колони.

Тогава излязъл срещу него Бореал, звездоблестящ огромен рицар — вождът на крионидите. Съbral всичките си сили електрорицарят Кварцов и се хвърлил в атака, а онзи посрещнал удара и се разнесъл такъв грохот, сякаш сред Ледовития океан се били сблъскали два айсберга. Паднала блестящата десница на Бореал, отрязана до самото рамо, но не загубил дух храбрият воин, а се обърнал, та гръдта си, широка като ледник, какъвто си и бил в действителност, под ударите на врага да постави. А оня за трети път се засилил и пак ударил със страшна сила. По-твърд и по-плътен от леда бил кварцът, разпукал се Бореал с трясък, сякаш лавина по скалистите склонове се спуснала, и паднал, натрошен на парчета, в светлината на северните сияния, станали свидетели на неговото поражение.

— Победата ще бъде моя! Само да продължа така! — рекъл Кварцов и грабнал от победения скъпоценностите с вълшебна красота:

пръстени с водородни камъни, искрящи бродерии и копчета, подобни на брилянти, но издялани от три благородни газа — аргон, криpton и ксенон. Ала докато им се възхищавал, от вълнение загрял се електрорицарят и всичките брилянти и сапфири от докосването му се изпарили, нищо не останало в ръката му освен няколко капчици роса, но и тя скоро се изпарила.

— Ох! Значи и да се възхищавам не бива! Нищо! Само да не мисля! — рекъл си и продължил към дълбините на превземаната крепост. Съзрял в далечината огромна фигура. Това бил Албуцид Бяли, Енерал-Минерал, чиято широка гръд с ордени била покрита, а в средата звездата на Скрежа на глациална лента сияела. Преградил пътя на Кварцов този страж на кралската съкровищница, но връхлетял той върху него като буря и го сразил с леден грохот. На помощ на Албуцид се притекъл княз Астроух, владетелят на черните ледове; него електрорицарят не могъл да победи, носел Астроух скъпа азотна броня, закалена в хелий. Такъв мраз лъхнал от нея, че Кварцов загубил войнствения си дух, движенията му се забавили, дори северните сияния избледнели, така повеяло наоколо на Абсолютна нула. Скочил Кварцов, мислейки си: „Господи! Сега пък какво става?“, а от безкрайното му учудване мозъкът му се загрял, Абсолютната нула станала топличка и пред очите му самият Астроух на колелца започнал да се разпада. Гръмотевици пригласяли на неговата агония, докато на полесражението не останала само локвичка с купчинка черен сняг, по който като сълзи се стичала вода.

— Победата ще бъде моя! — рекъл си Кварцов. — Само да не мисля, а ако се налага — да мисля! Тъй или иначе — трябва да победя!

И хукнал той нататък, и звън придружавал всяка негова стъпка, сякаш някой трошил с чук кристали. Носел се грохот по улиците на Фригida, а под белите стрехи жителите й го гледали с отчаяни сърца. Носел се той като ускорен метеорит по Млечния път, когато забелязал в далечината самотна дребна фигура. Това бил самият Барион, наричан Ледоуст, най-големият мъдрец сред крионидите. Засилил се Кварцов, с един удар да го смаже, обаче той се дръпнал от пътя му и два разперени пръста му показал; не знаел Кварцов що ли значат те, но се обърнал — и хайде върху противника, но Барион пак само с една крачка отстъпил и бързо му показал един пръст. Почудил се Кварцов и забавил своя бяг, макар вече да се бил обърнал и да се втурне бил

готов. Замислил се и вода потекла от близките къщи, ала нищо не забелязал той, защото Барион показвал колелце, направено от пръстите на едната ръка, в което ту пъхал, ту изваждал палеца на другата си ръка. Мислил, мислил Кварцов що ли означават тези мълчаливи жестове и зейнала бездна под краката му, плиснала от нея черна вода, а самият той полетял като камък надолу и преди да успее да си каже: „Нищо, само да не мисля!“, вече го нямало на света.

Питали после спасените криониди, благодарни на Барион за спасението, какво е искал да каже на страшния електрорицар с показаните знаци.

— Много просто — отвърнал мъдрецът. — Двата пръста означаваха, че сме двама. Единият — че скоро ще бъда сам. После му показвах колелцето в знак, че ледът около него ще се разтвори и бездната на черния океан ще го погълне навеки. Не разбра той нито първото, нито второто, нито третото.

— Велики мъдрецо! — викнали изумените криониди. — Та как се реши да даваш такива знаци на страшния нападател?! Помисли си какво би станало, ако той те беше разбрал и не се беше зачудил?! Тогава не би се загрял от мислене и не би рухнал в бездънната пропаст...

— Ах, от това изобщо не се страхувах — казал с хладна усмивка Барион Ледоуст, — предварително си знаех, че той нищо няма да разбере. Ако имаше поне малко разум, не би долетял при нас. Че каква полза може да има от нашите газови скъпоценности и сребърни звезди същество, което живее под слънчеви лъчи?

Още веднъж се възхитили крионидите от неговата мъдрост и си отишли успокоени в домовете си, където ги очаквал приятен мраз. Оттогава никой вече не се опитвал да завоюва Криония, защото са се свършили глупаците в целия Космос, макар някои да казват, че още доста ги има, само дето пътя не знаят.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.